

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2022 m. vasario 8 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas) ir Donato Šerno, susipažinusi su 2022 m. sausio 28 d. paduotu **ieškovo J. M.** kasaciniu skundu dėl Viliaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. sausio 25 d. sprendimo peržiūrėjimo ir prašymu taikyti laikinas apsaugos priemones,

n u s t a t ė:

Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2022 m. sausio 25 d. sprendimą, kuriuo panaikinus Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 11 d. sprendimą ieškinyms atmetas, ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 11 d. sprendimą, kuriuo ieškinį tenkinus buvo pripažinta negaliojančia buto dovanojimo sutartis.

Kasacinis skundas grindžiamas pagrindais, remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktu – skundžiamame teismo sprendime nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyto kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas [CPK 346 straipsnyje](#), bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Kasaciniame skunde išdėstyti tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [CK 1.86](#) straipsnyje nustatytą sandorio kaip tariamojo pripažinimo negaliojančiu pagrindą, nes teismas nurodė, kad tariamo sandorio sudarymo priežastis ir motyvas atskirai nėra būtinoji sąlyga pripažinti tokį sandorį tariamuju. Taip teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimų, kad tikroji sandorio šalių valia, tame tarpe jų elgesio motyvai ir tikslai yra ne būtinoji sąlyga, o viena iš dviejų pagrindinių faktinių aplinkybių, patvirtinančių ar paneigiančių sandorio fiktyvumą, grupių. Pirma, teismai turi nustatyti, ar atsirado sandorio teisinę prigimtį atitinkantys teisiniai padariniai – ar sandorio dalyviai realiai įgijo atitinkamas civilines teises ir pareigas; antra, teismai turi aiškintis, kokia buvo tikroji sandorio šalių valia, jų elgesio motyvai ir tikslai. Šalies motyvai ir tikslai negali būti vertinami atsietai nuo šalies tikrosios valios, taip pat nuo šalių elgesio po sandorio sudarymo vertinimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018-11-21 nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-435-916/2018](#)).
2. Apeliacinės instancijos teismas neįvertino, kad ieškovo buvusi marti R. P., kuri turi teisinį išsilavinimą, ilgą laiką dirbo teisėsaugoje, ir kuria ieškovas tuo metu pasitikėjo, įkalbėjo ieškovo sudaryti ginčijamą sandorį. R. P. ir pasiūlė fiktyviai perleisti butą atsakovui. Kadangi tuo metu ieškovo ir R. P. santykiai buvo geri, ieškovas ją pasitikėjo, todėl ir nusprendė, kad dovanojimo sutarties sudarymas yra geriausias sprendimas „apsaugoti“ butą nuo kitų asmenų turinių pretenzijų. Atsakovo atstovei R. P. ir jos šeimai priklausė daug nekilnojamojo turto. Todėl absoliučiai nelogiška, kad ieškovas, kuris neturėjo jokio kito nekilnojamojo turto, išskyrus butą, kuriame gyveno ir gyvena iki šiol, nusprendė padovanoti vaikaičiui (kurio finansinė padėtis buvo ženkliai geresnė, nei ieškovo) butą. Ieškovas sulaukė pensijinio amžiaus, jo darbo užmokestis nėra labai didelis, todėl nusprendė sutaupyti lėšas investuoti į nekilnojamąjį turtą ir taip prie pensijos užsitikrinti nuolatinės pasyviai pajamas iš buto nuomos. Butas buvo įsigytas už beveik visas ieškovo turimas santaupas. Dovanojimo sutartis buvo sudaryta nepaėjus net mėnesiui nuo buto įsigijimo, kas patvirtina ieškovo tikslus ir motyvus sudaryti tariamą, o ne realų, dovanojimo sandorį. Priešingai atveju, ieškovas galėjo padovanoti vaikaičiui (atsakovui) pinigų, kurie būtų skirti butui įsigyti, taip pat sandorį dėl buto pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo tiesiogiai galėjo sudaryti pats atsakovas.
3. Sprendžiant dėl šalių tikrųjų ketinimų sudarant sandorius, reikia ne apsiriboti tik tam tikrų aplinkybių vertinimu, bet vertinti jas visas kompleksškai – tik taip galima išsiaiškinti tikruosius šalių ketinimus. Sandorio tariamumas kiekvienu atveju nustatomas individualiai, įvertinant konkrečias faktines aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018-11-21 nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-435-916/2018](#), 41, 43 punktai). Todėl apeliacinės instancijos teismas turėjo vertinti, bet neįvertino tikrosios šalių valios, ginčo sandorio šalių motyvų ir tikslų, šalių elgesio po sandorio sudarymo, šalių sąžiningumo, šalių susietumo, taip pat ar sandorio dalyviai realiai įgijo atitinkamas civilines teises ir pareigas.
4. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, kad nėra ir kitos privalomos sandorio negaliojimo dėl jo tariamumo sąlygos, t. y. apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad sandorio dalyviai realiai įgijo atitinkamas civilines teises ir pareigas. Darydamas šią išvadą teismas pažeidė įrodymų vertinimo taisykles, nustatytas [CPK 185](#) straipsnyje. Ieškovas ir po dovanojimo sutarties sudarymo išliko faktiniu buto savininku ir valdytoju, tą patvirtino atsakovo įstatyminis atstovas V. M., to nepagrįstai teismas nenustatė ir nevertino. Teismas nevertino ieškovo susirašinėjimo su nuomininku apie atsiskaitymą už buto nuomą. Nėra duomenų apie tai, kad padovanojus butą atsakovui, jo įstatyminiai atstovai būtų perrašę sutartis su 13 administravimo ar kitų paslaugų teikėjų savo vardu. Priešingai, nei konstatavo apeliacinės instancijos teismas, ir kaip teisingai konstatavo pirmosios instancijos teismas, byloje esančių įrodymų visuma sudaro pagrindą išvadai, jog ginčijamas sandoris realiai nebuvo vykdomas, faktinių civilinių teisių pasikeitimo sudarius dovanojimo

sutartį neįvyko. Priešinga apeliacinės instancijos teismo išvada buvo padaryta pažeidus [CPK 176](#), [178](#) ir [185](#) straipsniuose reglamentuojamas įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisykles.

5. Byla apeliacine tvarka buvo išnagrinėta šališko teismo. Sprendimas buvo surašytas ir paskelbtas tą pačią 2022 m. sausio 25 dieną apie 16 val., kuomet tą pačią dieną 8 val. vyko bylos nagrinėjimas, nors teisėjai tą pačią dieną nagrinėjo ir kitas civilines bylas, tai leidžia abejoti teisėjų kolegijos nešališkumu, bei sudaro pagrindą manyti, kad skundžiamas sprendimas buvo surašytas teisėjų kolegijai dar nepradėjus bylos nagrinėjimo.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio 2](#) dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiami jame nurodomi kasacinio skundo pagrindai dėl nurodytų teisės normų pažeidimo ir nukrypimo nuo kasacinio teismo praktikos.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio 347](#) straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350](#) straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Ieškovas pateikė kartu su kasaciniu skundu prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones: padaryti įrašą viešajame registre dėl atsakovui nuosavybės teise priklausančio buto (*duomenys neskelbtini*) nuosavybės teisių perleidimo draudimo, uždraudžiant atsakovui šiuo nekilnojamuoju turtu disponuoti, įkeisti, užtikrinti savo arba trečiųjų asmenų prievolių įvykdymą ar bet kaip kitaip šį turtą apsunkinti.

Atsisakant priimti kasacinį skundą, nesvarstytinas klausimas dėl prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones, taip pat grąžintinas sumokėtas žyminis mokestis ([CPK 350 straipsnio 4](#) dalis).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti.

Grąžinti ieškovui J. M. 737 (septynis šimtus trisdešimt septynis) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2022 m. sausio 27 d. AB Šiaulių banke mokėjimo nurodymu Nr. 01271519.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gediminas Sagatys

Donatas Šernas